

FAKTA

Pernille Kløvedal Helweg

- ▶ Født i 1946 og er autodidakt billedkunstner.
- ▶ Hun har gennem årene udstillet på adskillige separat- og gruppeudstillinger og er blandt andet repræsenteret på Kobberstiksamlingen.
- ▶ Hun har deltaget som håndtegner på flere rejser med henblik på bogudgivelse.
- ▶ Hun har udover en række børnebøger udgivet blandt andet "Elektriske citroner" (1985), "Abel" og "De Nederste i Herstedvester" (1992 i samarbejde med Tine Bryld).
- ▶ Pernille Kløvedal modtog i 2002 Statens Kunstfonds 3-årige arbejdslegat.

Foto: TORBEN STROYER

FORTSAT FRA FORSIDEN

■ Hun var "opdaget", og Dagbladet Information var den første der ringede med et tilbud som bladtegner. Siden tillagde hun sig store kunstneriske armbælgelser, og i dag har hun "opdaget" sig selv som billedkunstner.

»Når andre opdager én, lever man med på en bølge, som på et tidspunkt går ned. Så skal man opfinde sig selv, og hvis man formår at komme op på bølgetoppen igen, så er man opfundet i kraft af sig selv. I Danmark bliver man let låst fast på et kunstnerisk udtryk og til et medie. På et tidspunkt blev jeg f. eks. bedt om at lave en stribe til Weekendavisen, og selvom jeg var beæret, endte jeg med at sige nej. Jeg var bange for, at jeg ville blive låst fast som tegner. Jeg vil kunne eksperimentere. Sådan er jeg også som menneske. Jeg har det bedst med et åbent landskab.«

»Og vist er det. Pernille Kløvedal er alsidigheden selv.

Hun er maleren, der fordyber sig i dialogen med sig selv og lærredet. Grafiker, der kontakter ZOO for at få lov til at studere skildpadder og elefantfødder.

Tegneren, hvis erotiske streg altid kalder på mere end frække tanker. Samfundslagtageren, der rejser ud i verden med sit engagement og sin blok, sin pen og sit kamera. Hun er skæv og sej og meget sig selv.

Socialist

Hun er også barn af 1968 og erklæret socialist. Men tillige en nomade, der er optaget af eksistentielle spørgsmål og vedstår sig sine rødder i middelklassen og altid - også i de røde dage - har insisteret på, at man godt kan være et anstændigt menneske alligevel. »Jeg er vokset op med et ben i hver sit miljø og har fået bevidstheden om sociale klasser ind med

modermælken. Jeg har altid følt, at jeg skulle gå over en bro, og det er først som voksen, at jeg forstår, at det der har føles som en møllesten om min hals faktisk er min force. Fordi jeg kan begå mig i alle miljøer.« forklarer hun og fortæller om sin opvækst i en kulturradikal middelklassefamilie, som de første år boede i Elbagade på Amager, hvor børnene nød det frie liv i gården. »Det var dengang børnene vidste, hvor de voksne var, men forældrene ikke vidste, hvor børnene var. Min mor var hjemmegående, gården var fyldt med børn, der var børnelokkere i kælderens og slagsmal med

dem fra den anden gård. Det var vidunderligt, og jeg tilbragte stort set al min tid i gården.« husker hun, der af de andre børn blev betragtet som velhavende, fordi faderen kørte rundt i et stort dollargrin med amerikanske turister. Faderen var uddannet forstakandidat, men da der ikke var nogen skove at få arbejde i, kørte han turister rundt i København. Efter nogle år fik han job som turistchef i Tyskland. Familien sprang op af den sociale rangstige og flyttede ind i en stor lejlighed med spisestue på en fin adresse i Frankfurt am Main.

Men det var mindre lykkeligt, for der var ingen børn at lege med. Moderen forstod heller ikke, at døtrene skulle have rundskårne nederdele på for at ligne de andre piger i skolen. Hun tænkte middelklasse-fornuftigt og syede klokkeformede nederdele til sine to piger, som med deres praktiske tøj faldt fuldstændig igennem den sociale norm i efterkrigstidens Tyskland, hvor alle klædt sig fint på i hverdagen, for at holde på værdigheden.

Rækkehuset

Efter nogle år flyttede familien

tilbage til Danmark, hvor de slog sig ned i Brede i et nybygget rækkehuskvarter midt i et stort arbejderområde. »Vi var middelklasseimperialister, og jeg blev drillet, fordi vi havde store vinduer og fordi en af de andre børns mødre gjorde rent hos min mor. Samtidig havde jeg problemer med at skrive dansk, fordi jeg kom fra Tyskland, hvilket heller ikke var noget at prale med, for danskerne hadede tyskerne. Men det var ikke noget man snakkede om, for middelklassen kan jo godt lide at føre sig frem som tolerante. Det betød, at jeg blev drillet, fordi

En skrælet appelsin

STREGER – Eksempler på Pernille Kløvedal Helwegs streg. Øverst til venstre: "I Kongens Have". Nederst til venstre: "Skyd ikke på pianisten". I midten: "Billig Parfume". Til højre illustration til Vibeke Sperlings "Rusland i stykker".

Kulturkampen er en politisk kamp

KULTURKRONIK

Af STEEN STEENSEN
Lektor og forfatter

Anders Fogh Rasmussens blæsen til kulturkamp er fortræffelig, men begynd med dig selv, hr. statsminister! Vil du og regeringen afkriminalisere næringslivet og genoprette ejendomsretten? Hvis ikke, hvordan kan en borgerlig kulturkamp da opnå varige resultater?, spørger dagens kronikør

■ Statsministeren bebuder med mellemrum borgerlig kulturkamp. Udmærket. En sådan er i høj grad tiltrængt.

I næsten fyrrer år har socialistiske intellektuelle domineret den kulturelle scene. Det begyndte alt sammen med studentoprøret i 1968. Denne generation af intellektuelle formåede virkelig at erobre kulturcentrene, at beherske de litterære saloner, forlagene, bibliotekerne og Danmarks Radio. Samtidig fik socialistiske tendenser tag i skolerne, herunder den højere undervisning og videnskaberne.

Men kulturkamp er tillige en politisk kamp. Også folketings og ministerierne lod sig påvirke af venstreorienterede strømninger. Lovene blev mere og mere anti-borgerlige i deres sigte, antikapitalistiske om man vil. Navnlige kom de venstreintellektuelles nye aggressive ideologi, økologismen, til at spille en central rolle i kulturkampen. Påstandene om miljøets slette tilstand ramte næringslivet som kolleslag.

■ Miljøpolitikken satte nærmest de borgerlige frihedsideal ud af kraft. Den nedbrød ejendomsrettens beskyttende mur og pillede selvbestemmelsesretten ud af selvej. Det fineste i dansk kultur fik banesår. Især gik det hårdt ud over de mindre næringsdrivende.

Men hvordan kan det være, at de venstreintellektuelle i den grad lov fik lov til at dominere kultur og politik? Hvorfor leverede den borgerlige kultur ikke et mærkbart modspil?

Den største modstand mod de socialistiske tendenser kom til udtryk i folkelige kredse. Blandt almindelige mennesker overlevede den borgerlige indstilling. Men de havde ikke styrke til at fastholde de hævdvundne positioner. Borgerlighedens bærere kom ingen vegne med deres uvilje over for politikmageriet og socialiseringen.

Ret hurtigt blev arbejderne hægtet af i den politiske kamp.

■ Studentoprøret gjorde sig selv til arbejderklasse og erobrede derved retten til at definere den sande arbejderkultur. På den facon blev de virkelige arbejdere detroniseret. LO har sandt at sige ikke været til megen hjælp for medlemmerne. De ansatte i arbejdernes egen fagforening hyttede deres eget skind og lod de venstreintellektuelle køre løbet.

De små næringsdrivende oplevede en endnu hårdere medfart. Fortvivlet gjorde de modstand mod socialiseringen, men den

var uden virkning. Ingen kan med rette bebrejde dem noget. Overmagten forekom overvældende. Fiskerikontrollen sled fuldstændig fiskernes nerver i laser. Også i landbruget fik mange selvejere sår i sindet. Miljøpolitikken likviderede på det nærmeste husmændene som klasse. Familiebrugene i andre erhverv led en tilsvarende skæbne.

■ Men de store virksomheder? Hvorfor gjorde privatejede fabrikker ikke modstand og herregårdene og de velhavende forretninger og redierne? Intet har man hørt fra de større kapitalejere. Hverken dengang i 1968 eller nu åbnes munden. Uden videre finder de sig i Danmarks Radios skældsord og hersen.

Jo men, lyder undskyldningen, vi har nok at gøre med at holde os selv i live. Den boglige klasse angriber os fra alle vinkler. Kulturpaverne jagter kapitalismen over en bred front. Selvejets etik er taget fra os. Vi er også blevet kriminaliseret. Desuden får vi ingen støtte fra politisk hold. De borgerlige partier er ikke borgerlige. Og vores egne fagforeninger vil ingenting. Dansk Industri, Arbejdsgiverforeningen og Landbrugsrådet tigger bare om penge og beder miljøbevægelsen om nåde. Hvordan kan vi præstere en mærkbar modstand under disse betingelser?

■ Naturligvis kan man ikke uden videre afvise ovennævnte undskyldninger. Blot står det spørgsmål tilbage at besvare. Hvis ikke de store ejendomme og forretninger kan præstere et borgerligt modspil i kulturkampen, hvem kan så?

Direktørgruppen i aktieselskaberne måske og bestyrelserne i de multinationale koncerner? Nej, det er formentligt det sidste sted, hvorfra mod og vilje til borgerlig kulturkamp kan forventes. Hvornår kan man sidst hørt en direktør eller en bestyrelsesformand forsvare de borgerlige

jeg kom fra Tyskland, men det var der ingen, som tog sig af, fordi »vi skal jo se fremad«. Men når gulvtæppet blev løftet, væltede det ud med lort - også i børnehøjde. Det betød også, at jeg voksede op med en følelse af konstant at være placeret i to forskellige sociale miljøer. Jeg havde kærlige forældre og alt det der, men jeg var utilpasset, fordi min hjemmesituation og det der var uden for døren overhovedet ikke hang sammen. Jeg længtes efter en mere kunstnerisk måde at leve på - også en måde, hvor man ikke var låst inde i arbejderklasse og middelklasse.«

Maos lyst

Det fandt hun i kollektivet "Maos lyst" i København, hvorfra hun har navnet Kløvedal.

»For mig var det en romantisk drøm om, at vi alle skulle være i samme båd. Men for mine forældre var det et oprør, for den villa lignede jo altså et bombekrater, og når man flyttede ind, opdagede man hurtigt, at man kun skulle medbringe de ting, som man ville risikere at miste. Det handlede om noget andet. Om politik og om at forholde sig til hinanden som mennesker.«

Det var gode år, hvor hun blandt andet arbejdede med stofmisbrugere sammen med socialrådgiveren Tina Bryld - og hele tiden vidste, at hun skulle videre:

»I "Maos lyst" blev vi en institution, og jeg var klar over, at jeg skulle manifestere mig for mig selv på et tidspunkt. Jeg kunne se, hvordan sådan én som Ebbe (Kløvedal Reich red.) kunne trække sig ud af al kaoset og gå ned i kælderens og arbejde, mens det buldrede og bragede ovenpå. Det var imponerende at iagttage - og det er sket for mig nu som billedkunstner. Det er en slags mandlig power; at man ved, at man laver noget, der er større end en selv, og som man vil blive ved med at lave, uanset hvad der i øvrigt sker i ens liv.«

Hun fortsætter:

»Jeg er blevet bedre til at synliggøre mig selv. Dengang var jeg en smuk steg. Det var altid sådan, man blev set på og tiltalt som. Man var mere en glæde for andre end for sig selv. Det er en stor gave at være smuk, men det kan være svært at håndtere, når man ikke har særlig meget selvtillid. Man vil så gerne anerkendes for det man er indeni, og det er svært at føle.

at man bliver taget alvorligt, når folk hele tiden fokuserer på ens ydre. Da jeg blev 50 år sagde en ven: »Hvad vil du gøre, når du ikke kan klare dig på udsendt længere.« Det var ironisk ment. Men det er sådan en sætning, som kun mit køn kan blive udsat for.

Pernille Kløvedal Helweg trækker på skulderen. Griner.

»Heldigvis lærer man med årene at leve med sig selv. Og man kommer til at tænke på en anden måde. Om et menneske er smukt afhænger af, hvordan det bevæger sig i et rum, hvordan det er i samklang med andre mennesker. Det handler om noget helt andet end rynker.«

E-MAIL

jette.carlsen@jp.dk

